

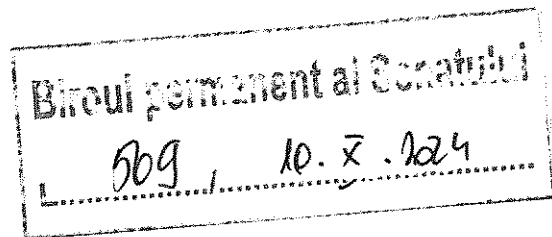

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 14211 din data de 08.10.2024

3/

Domnului Mario-Ovidiu Oprea
Secretar General al Senatului României

509/1024

Stimate domnule secretar general,

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. 3786 din 27.08.2024 prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii, spre avizare, *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (b402/12.08.2024)*, vă comunicăm că aceasta a fost analizată în ședința din data de 03.10.2024 a Comisiei nr. 1 - reunită „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Referitor la solicitarea de avizare a propunerii legislative, având în vedere prevederile art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, precum și interpretarea dată de Curtea Constituțională sintagmei „acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești”, Comisia a reținut că nu se impune emiterea unui aviz de către Consiliul Superior al Magistraturii, urmând a fi exprimat un punct de vedere.

Analizând propunerea legislativă, în ceea ce privește modificările propuse la art. 335 din Codul penal, Comisia a constatat că, sub un prim aspect, se urmărește majorarea limitelor de pedeapsă pentru infracțiunea de conducere a unui vehicul fără permis de conducere, forma de bază, prevăzută de art. 335 alin. (1) din Codul penal, de la închisoarea de la unu la 5 ani (în actuala reglementare), la închisoarea de la 3 la 7 ani.

Astfel cum a arătat Curtea Constituțională în mod constant în jurisprudența sa, „*stabilirea limitelor de pedeapsă intră în atribuțiile organului legiuitor, reprezentând opțiunea acestuia, conform politicii penale a statului, potrivit rolului său constituțional de unică autoritate legiuitoare a țării, prevăzut la art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală, care apreciază, în concret, în funcție de o serie de criterii, printre care și frecvența fenomenului infracțional.*” (e.g., printre altele, Decizia nr. 255 din 5 mai 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 789 din 9 august 2022, Decizia nr. 691 din 28 octombrie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României,

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

Partea I, nr. 1.233 din 28 decembrie 2021, Decizia nr. 882 din 15 decembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 397 din 15 aprilie 2021, Decizia nr. 113 din 25 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 394 din 14 mai 2020, Decizia nr. 242 din 27 aprilie 2023, publicată în Monitorul oficial al României, Partea I, nr. 717 din 3 august 2023).

În al doilea rând, Comisia a reținut că prin introducerea alin. (1¹) la art. 335 din Codul penal, inițiatorii reglementează o infracțiune complexă, de conducere a unui vehicul fără permis de conducere, care ar urma să absoarbă infracțiunea de vătămare corporală din culpă, prevăzută de art. 196 din Codul penal sau infracțiunea de ucidere din culpă, prevăzută de art. 192 din Codul penal.

De lege lata, în cazul în care o persoană conduce pe drumurile publice un vehicul fără permis de conducere și produce un accident de circulație care a avut ca urmare vătămarea corporală a unei persoane, vor fi reținute în concurs ideal două infracțiuni, respectiv infracțiunea de conducere a unui vehicul fără permis de conducere, prevăzută de art. 335 alin. (1) din Codul penal în concurs cu infracțiunea de vătămare corporală din culpă, prevăzută de art. 196 din Codul penal.

Totodată, în cazul în care o persoană conduce pe drumurile publice un vehicul fără permis de conducere și produce un accident de circulație care a avut ca urmare uciderea din culpă a unei/unor persoane, sunt reținute în concurs ideal două infracțiuni, respectiv infracțiunea de conducere a unui vehicul fără permis de conducere, prevăzută de art. 335 alin. (1) din Codul penal în concurs cu infracțiunea de ucidere din culpă, prevăzută de art. 192 din Codul penal.

Dacă propunerea legislativă ar fi adoptată, s-ar ajunge, în anumite cazuri, ca pedeapsa care poate fi aplicată de instanță pentru infracțiunea complexă propusă a fi introdusă să fie mai mică decât pedeapsa care se poate aplica *de lege lata* pentru săvârșirea în concurs ideal a infracțiunilor prevăzute de art. 192 din Codul penal și art. 335 din Codul penal.

E.g., *de lege lata*, pentru infracțiunea prevăzută de art. 192 alin. (3) din Codul penal legea prevede pedeapsa cu închisoarea de la 3 la 10 ani și 6 luni (limitele de la alin. (2) al art. 192, majorate cu jumătate). Pentru infracțiunea prevăzută de art. 335 alin. (1) din Codul penal legea prevede pedeapsa cu închisoarea de la unu la 5 ani, cu propunerea de majorare prin prezenta inițiativă legislativă de la 3 la 7 ani.

Astfel, *de lege lata*, având în vedere regulile privind concursul de infracțiuni în cazul aplicării unor pedepse cu închisoarea (se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse – art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal), dacă instanța se îndreaptă către maximul special prevăzut de lege atât pentru infracțiunea de ucidere din culpă în formă agravată, prevăzută de art. 192 alin. (3) din Codul penal – e.g. – 10 ani cât și pentru infracțiunea de conducere a unui vehicul fără permis de conducere – e.g. – 5 ani, pedeapsa

rezultantă ca urmare a aplicării regulilor de la concursul de infracțiuni ar fi de 11 ani și 8 luni (10 ani plus o treime din 5 ani, respectiv 1 an și 8 luni). Or, potrivit inițiativei legislative, în cazul infracțiunii complexe de conducere a unui vehicul fără permis de conducere prin care s-a produs moartea mai multor persoane, pedeapsa care s-ar putea aplica de instanță ar fi de maximum 10 ani închisoare (în lipsa altor cauze de majorare a pedepsei).

Astfel, dacă inițiativa legislativă ar fi adoptată, scopul urmărit prin expunerea de motive, respectiv înăsprirea pedepselor aplicabile persoanelor care conduc fără permis de conducere, nu numai că nu ar fi atins, ci, dimpotrivă, ar avea efectul invers, de limitare a pedepsei ce se poate aplica de instanță în cazul mai sus expus.

Această situație apare întrucât, în unele cazuri, infracțiunea absorbită potrivit inițiativei legislative (forma agravată a infracțiunii de ucidere din culpă, prevăzută de art. 192 alin. (3) din Codul penal) are *de lege lata* pedeapsa prevăzută de lege mai mare decât infracțiunea absorbantă de *lege ferenda* (conducerea unui vehicul fără permis de conducere).

Comisia a constatat, de asemenea, că prin prezenta inițiativă a fost reglementată ca infracțiune complexă doar fapta prevăzută la alin. (1) al art. 335 din Codul penal (care are ca subiect activ o persoană care nu posedă permis de conducere), nu și cea prevăzută la alin. (2) al art. 335 din Codul penal (care are ca subiect activ o persoană al cărei permis de conducere este necorespunzător categoriei din care face parte vehiculul/al cărei permis a fost retras sau anulat/căreia exercitarea dreptului de a conduce a fost suspendată/care nu are dreptul de a conduce în România). Astfel, în această ultimă ipoteză, se va reține în continuare concursul ideal de infracțiuni între infracțiunea prevăzută de art. 335 alin. (2) din Codul penal și infracțiunea de vătămare corporală din culpă/ucidere din culpă. Aplicarea regulilor concursului de infracțiuni în această situație poate conduce, în unele situații, la o pedeapsă mai gravă decât cea care se poate aplica pentru infracțiunea complexă propusă la alin. (1¹) al art. 335 din Codul penal, deși cea din urmă faptă este în mod evident mai gravă. S-a avut în vedere că fapta unei persoane care nu are permis de conducere de a conduce un vehicul are un grad de pericol social mult mai ridicat decât fapta unei persoane care are abilitățile de a conduce un vehicul, aspect verificat prin susținerea examenului de conducere și eliberarea permisului de conducere, permis însă care, de exemplu, a fost anulat/retras.

E.g., dacă o persoană care nu posedă permis de conducere produce un accident de circulație care a avut ca urmare moartea mai multor persoane, pedeapsa potrivit inițiativei legislative este închisoarea de la 5 la 10 ani.

Dacă însă o persoană, care posedă permis de conducere, însă acesta i-a fost anulat, produce un accident de circulație care a avut ca urmare moartea mai multor persoane, pedeapsa se aplică potrivit regulilor de la concursul de infracțiuni, avându-se în vedere limitele de la 6 luni la 3 ani

sau amenda pentru infracțiunea prevăzută de art. 335 alin. (2) din Codul penal și limitele de la 3 la 10 ani și 6 luni pentru infracțiunea de ucidere din culpă (prevăzută de art. 192 alin. (2), (3) din Codul penal). Aplicarea regulilor de la concursul de infracțiuni poate duce la aplicarea de către instanță a unei pedepse superioare maximumului de 10 ani care se poate aplica pentru infracțiunea complexă propusă a fi introdusă la art. 335 alin. (1¹) din Codul penal.

Totodată, prin reglementarea unei infracțiuni complexe de conducere a unui vehicul fără permis de conducere, inițiatorii se îndepărtează de filozofia noului Cod penal, care a reglementat pluralitatea de infracțiuni în cazul săvârșirii infracțiunilor de conducere a unui vehicul fără permis de conducere și/sau conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe și infracțiunile de vătămare corporală din culpă și/sau ucidere din culpă.

Potrivit Codului penal din 1968, faptele de conducere pe drumurile publice a unui autovehicul sau tramvai de către o persoană având în sânge o îmbibație alcoolică ce depășește limita legală și de ucidere din culpă cu această ocazie a unei persoane constituia o singură infracțiune, complexă, de ucidere din culpă, prevăzută la art. 178 alin. (3) teza I din Codul penal, în care era absorbită infracțiunea prevăzută la art. 87 alin. (1) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Înalta Curte de Casație și Justiție – Secțiunile Unite, Decizia nr. I din 15 ianuarie 2007, publicată în Monitorul Oficial nr. 81 din 1 februarie 2008).

Spre deosebire de vechea reglementare, în noul Cod penal legiuitorul a optat pentru concursul de infracțiuni, statuând atât pentru infracțiunea de ucidere din culpă, cât și pentru infracțiunea de vătămare corporală din culpă, că *dacă încălcarea dispozițiilor legale (...) constituie prin ea însăși o infracțiune, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni* (art. 192 alin. (2) teza a II-a din Codul penal și art. 196 alin. (5) din Codul penal).

Este adevărat că prezenta inițiativă nu se întoarce în totalitate la filozofia vechiului Cod penal, care a fost criticată și care a determinat schimbarea de optică a legiuitorului, respectiv cea în care o infracțiune din culpă absorbea o infracțiune intenționată, întrucât prin propunerea analizată infracțiunea intenționată ar urma să absoarbă infracțiunea/infracțiunile din culpă. Însă, pe lângă faptul că această abordare nu are efectul dorit în toate ipotezele (astfel cum s-a arătat mai sus), s-a apreciat că scopul urmărit prin expunerea de motive ar putea fi atins prin majorarea limitelor de pedeapsă, mai degrabă decât prin crearea unei infracțiuni complexe.

În plus, s-a considerat că nu există nicio rațiune pentru care s-ar reglementa o infracțiune complexă doar în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul fără permis de conducere, aceleași raționament detaliat în expunerea de motive fiind pe deplin aplicabil și în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe.

În ceea ce privește modificările propuse la art. 91 alin. (3²) din Codul penal, Comisia a reținut că se urmărește lărgirea sferei infracțiunilor pentru care instanța nu mai poate dispune suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei, fiind inclusă și infracțiunea de conducere a unui vehicul fără permis de conducere, prevăzută de art. 335 alin. (1), (1¹) și (3) din Codul penal.

Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere reprezintă o instituție menită să întregască posibilitățile de realizare a individualizării pedepsei, sub aspectul executării ei, fiind acordată de legiuitor instanței de judecată. Astfel, după ce procedează la individualizarea pedepsei pe baza criteriilor generale prevăzute la art. 74 din Codul penal, instanța completează acest rezultat cu individualizarea modalității de executare a pedepsei aplicate.

Referitor la propunerea supusă analizei, s-a apreciat că adoptarea unei astfel de soluții legislative este o chestiune ce ține de politica penală a legiuitorului, care poate decide, datorită gravității sporite a infracțiunilor vizate și în vederea realizării unei politici penale mai ferme, excluderea unei anumite infracțiuni de la aplicarea acestei modalități de individualizare a pedepsei.

Pe de altă parte, ar trebui analizat dacă modalitatea de individualizare a executării pedepsei aplicate pentru această infracțiune nu ar trebui să fie lăsată în continuare la aprecierea instanței de judecată, care urmează a analiza fiecare cauză în funcție de particularitățile acesteia. În esență, acordarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere reflectă convingerea instanței, formată în urma aprecierii tuturor împrejurărilor cauzei și a persoanei infractorului, că aplicarea pedepsei este suficientă și că cel condamnat este apt de a se îndrepta fără executarea efectivă a acesteia.

Având în vedere toate aceste considerente, Comisia a apreciat că propunerea legislativă nu poate fi adoptată în forma transmisă.

Cu deosebită considerație,

Secretar general,
Judecător Andreea Simona Uzlău

